رسول پویان ۲۰۱۳/۱۱/۲۶

تصویر عینی از شهر کابل

(سالهای ۱۳۸۴، ۸۵ و ۸۷)

بخش سوم

دانشگاه یاپوهنتون کابل

در یکی از روزهای آفتابی سال ۱۳۰۵ شمسی به یاد دوران تحصیل چندگاهی در صحن پوهنتون به گشت و گذار مشغول شدم و لحظاتی هم در سایهٔ درختان انبوه آن تنهای تنها نشستم. در عالم رویا خود را در کنار همصنفی‌ها و دوستان دوران تحصیل یافتم؛ یکایک از خاطرات روزگار جوانی، چون پردهٔ سینما از جلو چشمان خسته ام گذشتند. به یاد دوستان نامرادم که پس از کودتای هفتم ثور ۱۳۵۷ شمسی به کام اژدهای جنگ و استبداد پاک سوزیده بودند قطرات اشکی افشاندم؛ از این که خود را زنده مشاهده کردم به راستی متعجب شدم.

آن سو ترک صدای چکاچک گلوله‌ها و نهیب وحشتناک راکت‌های کور دوران جنگ داخلی مغزم را منفجر می‌کرد و داستان دلخراش آن را برگ برگ درختان و سنگ سنگ ساختمان‌های این دانشسرای آشنا برایم زمزمه می‌نمودند؛ آری! قصه‌های پر غصهٔ درگیری‌های ایدولوژیک و کشاکش‌های خونین سیاسی دههٔ ٤٠ شاهی را نیز از دل تاریخ می‌شنیدم، تاریخی که هنوز تکرار می‌شود؛ دل بینایی هم نیست که از رخدادهای خونین و هستی سوز پیشین پند و اندرز گیرد و حال و آینده را بر مبنای نقد دانشورانهٔ گذشته بسازد. خونین جگر و اندوهناک از نهیب فریاد پرسکوت اصطلاحات «پوهنتون» که در زیر دست و پای سیاست بازان و فرهنگ ستیزان افتاده بودند، بیدار شدم و با خود گفتم؛ این اصطلاحات مظلوم چه گناهی دارند؟!

از این که بگذریم، با تأسیس فاکولتهٔ طب در سال ۱۳۱۱ مطابق به ۱۹۳۱ میلادی نخستین گام در راه ایجاد تحصیلات عالی عصری در افغانستان برداشته شد. به دنبال آن در سال ۱۹۳۸ میلادی فاکولتهٔ حقوق، ۱۹٤۳ میلادی فاکولتهٔ ساینس و ۱۹٤٤ فاکولتهٔ ادبیات افتتاح گردید. در حال حاضر در دانشگاه (پوهنتون) کابل به تعداد ١٤ فاکولته وجود دارد:

فاکولتهٔ ساینس، فارمسی، وترنری زمین‌شناسی، انجینری(مهندیسی)، اقتصاد، زبان و ادبیات، شرعیات، هنرهای زیبا، زراعت، حقوق و علوم سیاسی، علوم اجتماعی، ژورنالیزم، روانشناسی.

دانشگاه در غرب کابل موقعیت دارد. فضای سبز و ساحهٔ آرام و باصفایی آن از نگاه جغرافیایی محیط مناسبی برای محصلان فراهم کرده است. اگر نا امنی‌ها، بحران‌های پیاپی، خشونت‌ها و تشنجات نظامی، سیاسی و قومی آرام شود، فرصت خوبی برای تحصیلات عالی در کشور مهیا خواهد شد.

گوشه های از فضای سبز دانشگاه

فاکولتهٔ اقتصاد

کتابخانۀ دانشگاه

کتابخانه‌های کابل

کتابخانه‌های عمدۀ کابل بیشتر در دهۀ ٤٠ سلطنت اعلیحضرت ظاهرشاه تأسیس شده اند؛ مثل کتابخانۀ عامه(سال تأسیس ۱۳۴۵ شمسی، کتابخانۀ اکادمی علوم(سال تأسیس اکادمی علوم ۱۳٤۹ شمسی، کتابخانۀ دانشگاه(سال تأسیس ۱۳۱۰شمسی) و غیره؛ اما خدا بده کتابخوان. در این روزها علاقه مندان مطالعه و تحقیق و دوستداران علم و فرهنگ خیلی خیلی کم شده اند. جنگهای طویل، ناامنی و خشونت‌های جاری از یک طرف، بیکاری، فقر و مشکلات اقتصادی از جانب دیگر مردم را چنان درهم پیچیده است که به راستی دل و دماغ مطالعه و خلوت با کتاب را ندارند. جوانان هم به انترنت و تکنولوژی جدید بیشتر رو آورده اند.

از دلسردی عامه و غفلت جوانان که بگذریم، کتابخانۀ عامه، کتابخانه اکادمی علوم و پوهنتون مراکز خوبی برای مطالعه و تحقیق می‌باشند. کتابخانۀ عامه در قلب شهر کابل قرار گرفته و یکی از مراکز عمدۀ کتب، مدارک و اسناد مکتوبی کشور محسوب می‌شود. دروازۀ این گنجینۀ معنوی به روی عامۀ مردم (به خصوص محصلان، محققان و نویسندگان افغانستان) باز است.

عریضه نویسی در کابل

میرزایان و خطنویسان در جامعۀ افغانستان به سبب شیوع بی‌سوادی از قدیم معروف بودند. برای مرزا قلمان و کاتبان چیره دست و ماهر دفاتر، فکاهی و طنزهای خنده داری ساخته اند؛ اما این عریضه‌نویسان مسکین به خاطر لب نانی و چارقرانی(جهت سیر کردن شکم زن و بچه) در پیش روی ولایت کابل خاک افتو می‌خورند.

علاوه بر شیوع بلای بی‌سوادی بیشتر باسوادان هم املا و انشای عریضه نویسی را نمی‌دانند. عریضه نویسان هم بی‌سودان و هم کم سوادان و باسوادان نا آشنا به امور اداری و قوانین جاری را یاری می‌کنند. عریضه نویسی در کابل و ولایات هنوز رواج دارد. برخی از عریضه نویسان نیز املا و انشای کافی ندارند. از مجبوری و بیکاری به این شغل رو آورده اند. به کمرۀ عکس‌فوری نگاه کنید که آدم را به یاد دوران نوجوانی می‌اندازد. این کمره در

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

عریضه نویسان

کنار میرزاهای عریضه‌نویس به درستی داستان قرون وسطی کابل را در گوش‌های نسل امروزین زمزمه می‌کند.

هوتل‌های کابل

تا پیش از سقوط طالبان در کابل همان هوتل‌های سابق (مثل هوتل انترکانتی ننتل، هوتل پلازا و هوتل‌های محلی شهرنو و شهر کهنه) مشهور بودند. بیشتر مسافران در سماواری‌ها و اتاق‌های عادی شبان را به صبحگاهان بخیه می‌زدند و با پرداخت پول اندک گذاره می‌کردند. بعد از سقوط حکومت طالبان روند هوتل‌سازی و تالارسازی در کابل رونق گرفت و هوتل‌های عصری و مدرن و مهمانخانه‌های خارجی زیادی به وجود آمد. از هوتل‌های مشهور می‌توان به هوتل ماریوت، هوتل سرینا، هوتل صافی لندمارک و هوتل انترکانتی ننتل سابق اشاره کرد.

هوتل قدیمی پلازا

قصابی در کابل (گوشتفروشی)

مردم افغانستان به گوشت علاقهٔ فراوان دارند. پولداران از گوشت انواع و اقسام غذاهای لذیذ و خوردنی تهیه می‌دارند و آن را بیشتر با برنج صرف می‌کنند. مردم بینوا و مستمند با مقدار کم گوشت، کچالو، حبوبات و ترکاری شوربا جور می‌کنند و آن را با نان گندم می‌خورند. شوربا غذای لذیذ و ارزان است. به این حساب گوشت در افغانستان هم غذای ثروتمندان و هم غذای بینوایان می‌باشد.

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

گوسفندان افغانستان کته دنبه و پرچربی می‌باشند. مردم در گذشته به سبب کارهای فیزیکی روزانه می‌تواستند این گوشت‌های چرب را هضم کنند؛ اما حالا اوضاع دگرگون شده است. هضم گوشت‌های تازه و قاق پرچربی قدیم کار آسانی نیست. بیماری‌های قلبی به همراه دارد. چربی گوشت بز و گوساله‌های کشور کم است. گوشت مرغ‌های خانگی ما به راستی لذت دیگری دارد. در جریان جنگ طولانی و ویرانگر و خشکسالی‌های آفتزا به مالداری و زراعت افغانستان آسیب زیادی وارد گردیده و از تعداد مواشی بسی کاسته شده است.

بازار قصاب‌ها در کابل گرم است

پینه دوز ها

پینه دوزان کابل

پینه دوزی در کشور ما تاریخ بسیار طولانی دارد. نقل کنند که برخی از عارفان و شخصیت‌های مشهور خراسانی نیز در روزگار پیشین به این پیشه اشتغال داشتند و کف نان پاکی برای سیر کردن شکم به دست می‌آوردند. پینه دوزان کفش‌های مشتریان را ترمیم می‌کنند. رنگ و جلا می‌زنند. دوره دوزی می‌کنند. تلی و کفی می‌اندازند. این شغل تاهنوز در کابل رونق دارد. مردم فقیر توان خریداری کفش نو را ندارند. تاکه بتوانند کفش‌های کهنهٔ خود را وصله می‌زنند و ترمیم می‌کنند.

پولدارا ن و افراد طبقهٔ متوسط هم از شدت گرد و خاک شهر کابل مجبور اند هر روز کفش‌های خود را رنگ بزنند و جلا بدهند. به این دلیل در هر گوشه و کنار شهر کابل بساط پینه دوزان هموار است و اطفال غریب با تبره‌های بُرس و رنگ کفش در همه جای شهر می‌گردند تا شاید پول لب نانی پیدا کنند. علاوه بر پینه دوزان حرفوی و سابقه دار بیشتر جوانان و نوجوانان از فقر و بیکاری به پینه دوزی و دستفروشی مشغول شده اند.

ادامه دارد

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بنې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ